

Skadra Margit – Keresztes Csilla

Szegedi Tudományegyetem
Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Kar
Orvosi Szaknyelvi Kommunikációs és Fordítóképző Csoport

Az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* című tankönyv bemutatása

<https://doi.org/10.48040/PL.2023.2.14>

*A Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Karán az angol nyelvű képzés hallgatói nyolc féléven át tanulnak magyar mint idegen nyelvet. Az első három szemeszterben heti négy órában általános magyar nyelvi órákon vesznek részt a hallgatók, a negyedik félév pedig átmenetet képez az általános és az orvosi szaknyelv között. Ezután a hallgatók az ötödiktől a nyolcadik szemeszterig kifejezetten a magyar orvosi szaknyelvvvel ismerkednek a nyelvórák és a klinikai nyelvi terepgyakorlatok keretében. Az elmúlt évek során a Kar oktatói és hallgatói részéről felmerült az igény egy olyan új nyelvkönyv bevezetésére a negyedik félévre, amely összekötő kapocs szerepét tölti be az általános és szaknyelvi tanulmányok között. Ennek hatására készült el az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* című tananyag, amelyet először a 2021/2022-es tanév második félévében használtunk az angol programban. A tanulmány első része röviden bemutatja a magyar mint idegen nyelv képzést a Karon, majd ezt követően magát a tankönyvet. Először a könyv globális szerkezetét ismerteti, bemutatja, hogy egy-egy lecke milyen alegységekből épül fel, majd kitér a tananyaghoz kapcsolódó néhány módszertani kérdésre is.*

Kulcsszavak: magyar mint idegennyelv, módszertan, orvosi szaknyelv, orvosképzés, tananyagfejlesztés

Bevezetés

Az elmúlt években számos magyar mint idegen nyelv (MID) kiadvány jelent meg a tankönyvpiacra, azonban ezek többsége az általános magyar nyelv tanítását tűzi ki célul (Durst, 2013, 2017; Kiss–Molnár, 2009; Marschalkó, 2011; Szita–Pelcz, 2013). Az utóbbi időben azonban egyre nagyobb igény mutatkozik az olyan MID könyvekre is, amelyek egy bizonyos szakterülethez kapcsolódnak. Ennek egyik kiváltó oka, hogy jelentősen megnőtt a magyarországi felsőoktatásban tanuló külföldi hallgatók száma, akiknek az általános nyelven túl a tanulmányaikhoz köthető szaknyelvi ismeretekre is szükségük van ahhoz, hogy a magyar célnyelvi környezetben érvényesülni tudjanak. Ezt támasztják alá a KSH adatai is (Web1, 2021), a 2010/2011-es és a 2020/2021-es tanév között a külföldi hallgatók aránya jelentősen megnőtt a magyar felsőoktatásban. A teljes hallgatói létszámhoz viszonyítva tíz év alatt 6,9%-ról 17%-ra emelkedett az arányuk, ami hallgatói létszámban kifejezve azt jelenti, hogy 15 ezer főről 32 ezerre nőtt, a külföldi hallgatói létszám megduplázódott. A legnagyobb arányban az egészségügyi képzéseken tanulnak külföldi hallgatók (32%). A KSH 2022-es adatai alapján (Web2, 2022) a 2021/2022-es tanévben több mint 40 ezer külföldi hallgató folytatott tanulmányokat Magyarországon felsőoktatási intézményben, ami az összes hallgatónak majdnem 14%-át jelenti.

Marty (2021) tanulmányában felhívja a figyelmet, hogy az orvosi karok növekvő hallgatói létszámának köszönhetően szükségszerű, hogy a szaknyelvi oktatásban részt vevő tanárok az adott terület módszertanát kidolgozzák, hiszen annak illeszkednie kell a speciális hallgatói igényekhez. Az orvosképzésben részt vevő legtöbb hallgatónak ugyanis csak a tanulmányaik befejezéséig, legfőképpen a kórházi gyakorlatok során van szüksége a magyar orvosi szaknyelvre. Az elmúlt években a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Karának (SZTE SZAOK) Orvosi Szaknyelvi Kommunikációs és Fordítóképző Csoportjánál (Szakcsoport) is elindult a magyar mint idegen nyelv tekintetében egy megújulási folyamat, amelynek fő célja, hogy a nyelvoktatás még erőteljesebben a hallgatói

igényekhez igazodjon és ezáltal hatékonyabb legyen. Ezen törekvés egyik eredménye, hogy az elmúlt pár évben több új tananyag is kidolgozásra került a Szakcsoportban (Balogh–Skadra, 2015; Skadra–Balogh, 2016; Keresztes et al., 2022; Skadra, 2022).

Az SZTE SZAOK magyar mint idegen nyelv képzésének jellemzői

A Szegei Tudományegyetem 1985 óta kínál angol nyelvű orvoscépzést a külföldi hallgatók számára, majd 1999-ben ez kiegészült a német nyelvű orvoscépzéssel is (Web3, 2022). A fő különbség a két képzés között, hogy az angol program hallgatói a teljes orvosi képzést elvégezhetik Szegeden, azonban a német nyelvű képzés csak az első két évet, tehát az elméleti képzést biztosítja a hallgatóknak. A német programban tanulóknak az első két év teljesítése után másik egyetemen kellett folytatniuk a tanulmányaikat a mostani 2022/2023-as tanévig, azonban a 2023/2024-es tanévtől az egyetem előreláthatólag elindítja a német programban is a hat éves képzést.

Az angol nyelvű orvoscépzés tanterve előírja a hallgatók számára a kötelező MID órákat. Ennek legfőbb oka, hogy a külföldi hallgatóknak a harmadévtől kezdve szakmai gyakorlataik során a betegekkel is kommunikálniuk kell, amelynek sikeres megvalósulásához a magyar orvosi nyelv ismerete elengedhetetlen. A hallgatók négy éven át tanulják kötelezően a *Hungarian Language I-VIII.* tárgyakat, majd ötödéven lehetőségük van választható óráként még felvenni a *Medical History-Taking in Hungarian I-II.* órákat. A hallgatók az első két év során heti 2x90 percen, majd a harmadik és negyedik évben heti 3x45 percen tanulnak magyarul. A 8 félév során az értékelés írásbeli és szóbeli számonkérésekre alapul, azonban ez az ötödik félévtől kiegészül a klinikai nyelvi terepgyakorlati teljesítményük értékelésével is. A kötelező terepgyakorlat is az elmúlt évek módszertani újításainak az egyike a Karon. Célja, hogy a hallgatók a szaknyelvi órákon tanult ismereteiket valós élethelyzetekben is kipróbálják, lehetőséget kapjanak a gyakorlásra, ezért a harmad- és negyedéves hallgatók félévente többször klinikai környezetben, valós betegekkel vesznek fel anamnézist nyelvtanári kíséret mellett. Majd a klinikán megszerzett ismereteiket, tapasztalataikat a magyarórán megbeszélik és értékelik.

A hallgatók az első három félévben főleg általános nyelvi ismeretekre tesznek szert a MID órákon, ahol a magyarországi tartózkodásukhoz szükséges nyelvi és kulturális ismereteket szereznek. Ennek a három félévnek a tananyagát a *Multikulti* (Balogh–Skadra, 2015) tankönyv biztosítja. A könyv alapvetően általános nyelvi ismereteket közvetít, de emellett törekszik arra is, hogy a célközönség néhány speciális igényét is figyelembe vegye már a nyelvtanulás kezdetétől. Ezt elősegítendő a könyv párbeszédeinek állandó szereplői orvosok, nővérek, betegek és a különböző egészségügyi karok hallgatói. A tananyag néhány nyelvtani jelenséget is az általános nyelvkönyvektől eltérően vezet be. Az igeikötős igeknél több orvosi szaknyelvhez köthető ige is megjelenik a könyvben, mint például a *bead, megvizsgál, megműt, megmér, elájul* igeik. A birtokos végződéseket a tankönyvek általában a család szókinccsével összekötve mutatják be, azonban itt először a testrészek és szervek témakörével összekapcsolva sajátítják el ezt a hallgatók. Az előbbi példák ellenére is elmondható, hogy az első három félév főként az általános magyar nyelvre összpontosít, mint például az étkezés, szabadidő, ruházat, család témakör feldolgozása, de a tananyag néhol kiegészül az orvostanhallgatók számára fontos szaknyelvi szavakkal is.

Kezdetben a hallgatók az első négy félévben tanultak általános nyelvet Szegeden, és csak harmadévből kezdtek megismerkedni az orvosi szaknyelv alapjaival. Idővel felmerült az igény, hogy a hallgatók már úgy kezdjék meg harmadéves tanulmányaikat, hogy rendelkezzenek alapvető orvosi szaknyelvi ismeretekkel is, ezért 7–8 évvel ezelőtt a negyedik félév tananyaga átdolgozásra került. Kezdetben Halász (2015) *Anamnézis magyarul. Magyar orvosi szaknyelv kezdőknek* című könyvének kivonatolt változatából tanultak a hallgatók. Az

évek alatt számos olyan saját anyag is készült, amely kifejezetten a *Multikulti* tananyagra épült, így néhány éve fogalmazódott meg a gondolat, hogy ezeket a feladatlapokat további feladatokkal és magyarázatokkal kiegészítve önálló kiadvánnyá szerkesszük össze. Ennek hozadékaként jelent meg 2022-ben a Medicina Könyvkiadó Zrt. gondozásában az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* (Skadra, 2022) című szaknyelvi tankönyv.

Célcsoport, célkitűzések

Az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* könyv fő célcsoportja az orvostanhallgatók, azonban az összeállításakor fontos szempont volt az is, hogy a Szakcsoport nemcsak az orvostanhallgatók MID-képzését látja el, hanem a fogorvostan-hallgatókét és a gyógyszerészhallgatókét is, így olyan részek is belekerültek, amelyek az ő szaknyelvi képzésüket is megalapozzák. Ezt a célt szolgálja például a testrészeknél a fogak pontos megnevezése, valamint a 4. lecke tartalma, amely *A gyógyszerértárban* címet kapta. Habár a könyv célcsoportja elsődlegesen az egészségügyi karokon tanuló hallgatók, segítséget nyújthat azoknak a nem magyar anyanyelvűeknek is, akik Magyarországon kezdenek el az egészségügyben dolgozni, de természetesen azoknak a laikusoknak is, akik egy esetleges orvosi és/vagy fogorvosi vizsgálat, kórházi ellátás vagy gyógyszerértári vásárlás során szeretnék az alapvető kifejezéseket megérteni, használni, hiszen ezeket legtöbbször az általános nyelvkönyvek nem tartalmazzák vagy csak kevésbé részletesen.

A könyv kidolgozása előtt szükséges volt először a legfontosabb célokat és szempontokat meghatározni, amelyek mentén a könyv összeállításra került. Ezek közül a legfontosabb tartalmi cél az volt, hogy a tananyag az első három félévben a *Multikulti* (Balogh–Skadra, 2015) által megszerzett ismeretekre épülve a negyedik félévben átmenetet nyújtson az ötödik félévtől induló tisztán szaknyelvi képzéshez. Halász–Rébék–Nagy (2019:178) felhívja rá a figyelmet, hogy az orvos–beteg kommunikáció nagyon sok különböző szituációt ölelhet fel, például az anamnéziszfelvételt, döntéshozatalt, rossz hír közlését, de ezek közül a külföldi orvostanhallgatók magyar nyelvű kommunikációja leginkább az anamnéziszfelvételre korlátozódik, éppen ezért fontos, hogy a szaknyelvi oktatás főként erre a területre irányuljon. Ezt tartottuk szem előtt a tananyag összeállításánál. Fontos célkitűzés volt ezért, hogy a könyv végére a hallgató képes legyen általános anamnéziszfelvételre magyar nyelven, és erre alapozva a harmadéves szaknyelvrókon tovább tudjon majd építkezni.

A legfontosabb formai célkitűzés az volt, hogy a könyv színes, képekkel illusztrált kiadvány legyen. Mátyás (2017:42) is kiemeli, hogy a MID-órák általában nagyban építenek a vizuális ingerekre, amelynek a legfontosabb alapja a tankönyv. A tankönyvek formai megjelenése már magában is kivált a hallgatók részéről pozitív vagy esetlegesen negatív viszonyulást a nyelvórákhoz. A pozitív cél elérése érdekében az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* nagyban épít a vizuális ingerekre, ezért számos színes illusztrációt tartalmaz, amelyekhez a rajzokat Jécsai Zoltán készítette.

Az összeállítás előtti fontos kérdés volt még, hogy a nyelvkönyv egynyelvű legyen vagy használjon közvetítőnyelvet is. Ebben a döntésben a legnagyobb szerepet a hallgatói visszajelzések jelentették. A hallgatók előzetesen egy–egy témakör feladatait már tesztelték a nyelvórákon belső jegyzet formájában. Ezek a feladatok, nyelvtani magyarázatok még közvetítőnyelv nélkül készültek, azonban a hallgatói vélemények a legtöbb esetben hiányolták, hogy a feladatmeghatározásokat csak magyarul kapták meg, valamint számos nyelvtani résznél igényelték a részletesebb angol nyelvű magyarázatot is, ezért végül ezek a részek angol közvetítőnyelvvvel készültek el.

A tankönyv felépítése

Az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* kilenc leckéből és a könyv végén egy összesített magyar–angol szólistából áll. Az első hét lecke felépítése megegyezik. Mindegyik lecke egy–egy szaknyelvi témakörre összpontosít, és a leckék négy fő részből állnak: *A. Szókincs; B. Nyelvtan; C. Gyakorlás; D. Szólista*. A nyolcadik lecke rendhagyó, a könyv megírásakor aktuális járványhelyzet hívta életre, és a *COVID19 kisokos* címet kapta. Egy oldalnyi terjedelemben olyan mondatokat tartalmaz, amelyeken keresztül a világjárványhoz köthető szavakat és kifejezéseket (például *távolságtartás, karantén, védőoltás, kijárási tilalom*) ismernek meg a hallgatók. A kilencedik lecke a korábbi leckéktől eltérően már nem négy részre tagolt, hanem orvos–beteg, fogorvos–beteg és gyógyszerész–beteg párbeszédet tartalmaz. Ezek a dialógusok mind az előző leckékben elsajátított ismeretekre építenek. A párbeszéd mindegyike valamilyen feladatot is ad, például: *Azonosítsa az anamnézislevelet tipikus részeit a párbeszédben.; Egésztse ki a párbeszédet a megadott szavakkal.*

A könyv 7. oldalán található tartalomjegyzék táblázat formájában mutatja be a leckék felépítését. Tartalmazza a leckék címét, a lecke szókincsének a témakörét és az ahhoz kapcsolódó nyelvtan pár szavas leírását. Az első hét lecke címe: *1. Az emberi test; 2. Mi a panasza?; 3. Ki hol dolgozik?; 4. A gyógyszertárban; 5. Az idő; 6. Kérdések; 7. Mit mond az orvos?*. A leckék címei az abban található szókincsre utalnak. Például a harmadik *Ki hol dolgozik?* című lecke az egészségügyi dolgozók megnevezését, az egészségügyi épületek és helyek szókincsét vezeti be. A szókincshez kapcsolódó nyelvtan pedig az irányhármasság végződéseire vonatkozik.

A leckék először az „*Szóincs*” (*A*) részben az új szókincset mutatják be. Ez mindig olyan formában történik, hogy a hallgató aktív részese legyen a szókincs megismerésének. A leckék a szókincs bevezetésénél támaszkodnak legjobban a vizualitásra, és a hallgatók legtöbbször rajzokhoz köthető feladatokon keresztül ismerik meg az új szavakat és kifejezéseket. Például: *„Nézz meg az alábbi képeket, és beszéljék meg a szavak jelentését!”; „Egésztse ki a mondatokat és a képek alapján beszéljék meg, mit jelentenek az igék!”; „Írja a képek alá a megfelelő szavakat!”; „Párosítsa a mondatokat a képekkel!”.*

Az „*Szóincs*” részt követi a „*Nyelvtan*” (*B*) szakasz, amely a szókincshez kapcsolható nyelvtant mutatja be, a hallgató számára megoldandó feladatokat nem tartalmaz, csak a nyelvtan leírását angol nyelven magyar példamondatokkal. Ez a rész a már korábban megtanult nyelvtani ismereteket ülteti át szaknyelvi környezetbe. Mivel az „*Szóincs*” rész a hallgató számára minden fejezetben sok új terminust tartalmaz, fontos szempont volt, hogy a hallgatókat ne terheljük számukra eddig ismeretlen, új nyelvtani szabályokkal is, hanem a már meglévő nyelvtani tudásukra építsünk. Ezt a célt erősíti a nyelvtani részeknél az is, hogy a leírásban mindig megtalálható, hogy az adott nyelvtant hol tudja a hallgató a *Multikulti* tananyagban újra átnézni: *„Ismételje át a birtokos esetet az alábbi táblázat és a Multikulti 173. oldala segítségével.”; „Beszéljék meg a következő igék használatát jelen és múlt időben. A Multikulti 88., 103. és 233. oldalán található igeragozási táblázatokat ismételje át.”; „Ismételjék át a kérdőmondatok szórendjét a táblázat segítségével. Az igekötős igék szórendjéről a Multikulti 15. fejezetében is tanult, nézze át újra az ott tanultakat is.”*

Fontos volt azonban az is, hogy azok számára is feldolgozható legyen a könyv nyelvtana, akik esetleg korábban más tananyagból tanultak magyarul, ezért az *Elsősegélyben* is megtalálhatóak a nyelvtani magyarázatok, de csak szaknyelvi kontextusban. Például a 2. lecke igeragozási táblázatai csak olyan szaknyelvhez köthető igéket használnak, amelyek a leckében kerültek bevezetésre, például *hányni, izzadni, szédülni, köhögni*. A nyelvtani résznél fontos kiemelni, hogy a könyv mindig teljes nyelvtani táblázatokat mutat be, tehát az összes személy és szám alakját az igeragozásnál és a birtokos végződéseknél is, azonban szem előtt tartva a

célcsoportot, ezért kiemelve a számukra fontos *én* és *ő/Őn* formákat a többi közül, hiszen az orvos–beteg párbeszédekben legtöbbször erre a két alakra van szükségük.

A harmadik „*Gyakorlás*” (C) részben a lecke új ismereteinek a gyakorlására van lehetőség. A feladatok összeállításánál meghatározó volt, hogy a feladatok fenntartsák a hallgatók érdeklődését, ezért a tananyag törekszik arra, hogy a feladatok ne csak egy–két típusfeladatot tartalmazzanak, hanem minél változatosabbak legyenek. Ezt tükrözik a könyvben található feladatmeghatározások is, például „*Mit lát a képen?*”; „*Alkosson összetett szavakat!*”; „*Melyik nem illik a sorba?*”; „*Fejezze be a mondatokat!*”; „*Írja át a mondatokat múlt időbe!*”; „*Keresztretjtvény!*”; „*Válaszoljon a kérdésekre!*”; „*Kérdezzen rá az aláhúzott szavakra!*”; „*Párosítsa a kérdéseket a válaszokkal!*”. Az „*Szókincs*” részen kívül ebben a szakaszban is nagy szerepet kaptak a képek.

A negyedik „*Szólista*” (D) rész a leckék utolsó része, amely az aktuális lecke összes új szavát tartalmazza. A szaknyelv elsajátításának elengedhetetlen feltétele a nagyszámú új szaknyelvi szó és kifejezés bevezetése, ezért lényeges volt, hogy az új szókincsről átlátható képet kapjanak a hallgatók, ezt segíti elő ez a rész is. A Dóla (2020:73–74.) által is leírt két módszertani megközelítés, tehát az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladás, valamint a gyakoriság és hasznosság mentén történt az új szavak és kifejezések kiválasztása a leckékhez. Dávidovics (2021:23) tanulmányában rámutat arra, hogy a mostani orvostanhallgatók nagyrésze már ahhoz a generációhoz tartozik, aki aktívan használja a modern technológiát is tanulmányai során, ezért a tanulási motivációját nagyban elősegíti a szaknyelv tanulása során a gamifikáció, tehát a játékos eszközök felhasználása a tanórán is. Az *Elsősegély* könyv esetében ezt hivatott elősegíteni, hogy a „*Szólista*” szavai leckénkénti bontásban megtalálhatóak a *Quizlet* nevű online felületen is, ahol a hallgatók virtuális szóképekkel és különböző játékos feladatokkal tudják gyakorolni az új szavakat (Web4). A 8. és 9. rendhagyó fejezet után egy összesített magyar–angol szólista is található a könyv végén.

Pragmatikai sajátosságok

A magyarul beszélő külföldi hallgatók esetében gyakran megfigyelhető, hogy nyelvtanilag helyes, azonban pragmatikailag mégsem a szituációhoz illő mondatot alkotnak. Maróti (2003:167) egy szociopragmatikai példával, amelyben a kínai vendéglős a tegezés/magázás szabályait helytelenül használja a vendégeivel szemben, szemlélteti ezt a jelenséget. Ennek kapcsán felhívja a figyelmet, hogy a nyelvtani hibákkal ellentétben, ebben az esetben az anyanyelvű beszélő gyakran nem a beszélő nyelvtudásáról alkot véleményt, hanem esetlegesen a beszélő személyiségét ítéli meg negatívan, amely akár a külföldiekről alkotott sztereotípiákhoz és a velük szembeni előítéletekhez is vezethet. Erre az egészségügyi szakember–beteg párbeszéd esetében is figyelmet kell fordítani, hiszen ezekre a helyzetekre is a magázó forma használata a jellemző, azonban a külföldi orvostanhallgatók gyakran megszegik ezt a pragmatikai szabályt, és helytelenül tegező formát használnak. Ezt elkerülendő, az *Elsősegély* végig kizárólag a magázó formákra épít, kerüli a tegező alakú mondatokat. Ezt erősíti a már korábban említett megoldás a nyelvtani részeknél is, hogy az *én* forma mellett az *ő/Őn* alak mindig ki van emelve a többi közül, és a tegező *te* alak csak a ragozási táblázat teljessége miatt jelenik meg, azonban kevésbé hangsúlyosan, mint az *ő/Őn* alak. Erre azért is szükség van, mert az angol közvetítőnyelvben, de legtöbb esetben a hallgatók saját anyanyelvén sem különül el a magázó és tegező forma, így gyakran nem is érzik a hallgatók, hogy mennyire udvariatlannak tűnhet egy egészségügyi szakember–beteg szituációban a tegező forma használata.

Marthy (2021:124) szerint hasonló problémát okozhat a felszólító mód nem megfelelő használata is a betegekkel szemben, hiszen a direkt felszólítások („*Vegye le az ingét!*”) egy orvosi vizsgálat során akár sértő is lehet a beteg számára, különösképpen, ha a *kérem* szó

használata nélkül történik. Ezt elkerülendő a felszólító mód használata helyett be lehet vezetni a *tessék+főnévi igenév* használatát, ami azért is előnyös, mert így az igeragozást is el lehet kerülni, és ez nagyban megkönnyíti a nem magyar anyanyelvű beszélők számára a mondatalkotást. Az *Elsősegély* is ezt a megoldást választotta az orvosi utasítások tanításánál, és a direkt felszólítás helyett a *tessék+főnévi igenév* formát alkalmazza, valamint a *legyen szíves+főnévi igenév* alakot is bevezeti.

Összegzés

Magyarországon az elmúlt években megnőtt a felsőoktatásban a külföldi hallgatók száma, ez a tendencia főleg az egészségügyi karokon mutatkozik meg. A folyamat azt is előidézte, hogy a legtöbb egyetemen megelénkült a szaknyelvoktatás, maga után vonva a módszertan fellendülését és új szaknyelvi könyvek megjelenését is.

Az *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez* könyv fő célközönsége az egészségügyi karokon, legfőképpen az orvosi karon tanuló külföldi hallgatók. A könyv célja, hogy megismertesse a nyelvtanulókkal az egészségügyi szaknyelv alapjait. Módszertani alapelve, hogy a hallgatók már meglévő általános nyelvi tudását emelje át a már korábban tanult nyelvtanok és az újonnan bevezetett szakszókincs segítségével szaknyelvi környezetbe. Az új szókincs és a gyakorlófeladatok nagy része a vizuális ingerekre épít, ezért a könyvben jelentős szerepet kapnak a képek. Az utolsó fejezet szakember–beteg párbeszédet tartalmaz, azonban szükséges megjegyezni, hogy ezek csak típuspárbeszéd. A hatékony nyelvtanuláshoz elengedhetetlen, hogy a tanórákon ezt további szóbeli gyakorlással egészítsék ki a szaknyelvtanárok.

A tananyaghoz kapcsolódó jövőbeni célkitűzések közé tartozik egy, a párbeszédken alapuló hanganyag összeállítása, az online segédanyagok bővítése, valamint a könyv német közvetítőnyelven való megjelentetése is, ami várhatóan még idén, 2023-ban megtörténik.

Hivatkozások

- Balogh, E. – Skadra, M. (2015): *Multikulti, Hungarian for Foreigners*. Medicina Kiadó Zrt.: Budapest
- Dávidovics, A. (2021) Szaknyelvoktatás és gamifikáció. *Porta Lingua* (1). 21–33.
<https://doi.org/10.48040/PL.2021.2>
- Dóla, M. (2020): Módszertani útmutató a magyar nyelv tanításához. L'Harmattan Kiadó: Budapest
- Durst, P. (2013): *Hungarian the Easy Way I*. Design Kiadó: Szeged
- Durst, P. (2017): *Lépésenként magyarul I*. Durst, Péter: Szeged
- Halász, R. – Rébék-Nagy, G. (2019): Az orvostanhallgatói magyar szaknyelv oktatásáról. *Porta Lingua*. 175–186
- Halász, R. (2015): *Anamnézis magyarul. Magyar orvosi szaknyelv kezdőknek*. Halász, R: Pécs
- Keresztes et al. (2022): *Hungarian Language for 3rd Year Medical Students*. University of Szeged: Szeged
- Kiss, G. – Molnár, I. (2009): *Jó szórakozást magyarul!*. Molilla könyv: Budapest
- Maróti, O. (2003): Szia, professzor úr! Pragmatikai hibák idegen ajkúak magyar nyelvhasználatában. *Hungarológiai Évkönyv* 4/1: 166–172.
- Marschalkó, G. (2011): *Hungarolingua .Basic Level I*. Debreceni Nyári Egyetem: Debrecen
- Marthy, A. (2021): A magyar mint idegen nyelv oktatása az orvosképzésben. In: Bándli-Pap-Zajacz (eds.) *MID-körkép. Magyar mint idegen nyelv*. ELTE: Budapest
- Mátyás, D. (2017): Vizuális anyagok a magyarórán. *EduLingua*. (3) 2. 39–50.
<https://doi.org/10.14232/edulingua.2017.2.4>
- Skadra, M. – Balogh E. (2016): *Multikulti, Ungarisch für Ausländer*. Medicina Kiadó Zrt.: Budapest
- Skadra, M. (2022): *Elsősegély a magyar orvosi nyelvhez*. Medicina Kiadó Zrt.: Budapest
- Szita, Sz. – Pelcz, K. (2013): *Magyarok I. Magyar Nyelvkönyv + Nyelvtani Munkafüzet A1-A2*. Pécsi Tudományegyetem: Pécs

Internetes hivatkozások

- Web1 KSH, Központi Statisztikai Hivatal (2021): *Felsőoktatás, 2020/2021*
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/felsooktatas2021/index.html> (Letöltve: 2022. december 29.)
- Web2 KSH, Központi Statisztikai Hivatal (2022): *Oktatási adatok 2021/2022 (előzetes adatok)*
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas2122e/index.html> (Letöltve: 2022. december 29.)
- Web3 University of Szeged: *The brief history of medical education in Hungary and Szeged*
<http://www.med.u-szeged.hu/fs/introducing-the-faculty/the-brief-history-of> (Letöltve: 2022. december 30.)
- Web4 Quizlet (2022):
https://quizlet.com/Margit_Skadra/folders/elsegegy_a_magyar_orvosi_nyelvhez/sets (Letöltve: 2022. december 31.)